

פרסום עיתי, עורך: ד"ר רז צימט

"הרפובליקה האסלאמית מחפשת קוף שיוכל להטיס את מטוס הקרב החדש": תגובות ברשת לחשיפת ההישגים המדעיים האחרונים

הודעת סוכנות החלל האיראנית אודות שיגורו של קוף ראשון לחלל עוררה בימים האחרונים עניין רב בתקשורת וברשתות החברתיות. לצד ביטויי גאווה לנוכח ההישג המדעי נמתחה ביקורת על עלותו הכספית הכבדה של השיגור בתנאי המשבר הכלכלי. חלק מהגולשים באתרי החדשות הביעו את גאוותם בעוד שאחרים הביעו הסתייגות מעלות השיגור ואף טענו, כי מדובר במהלך שנועד לצרכי הסברה בלבד.

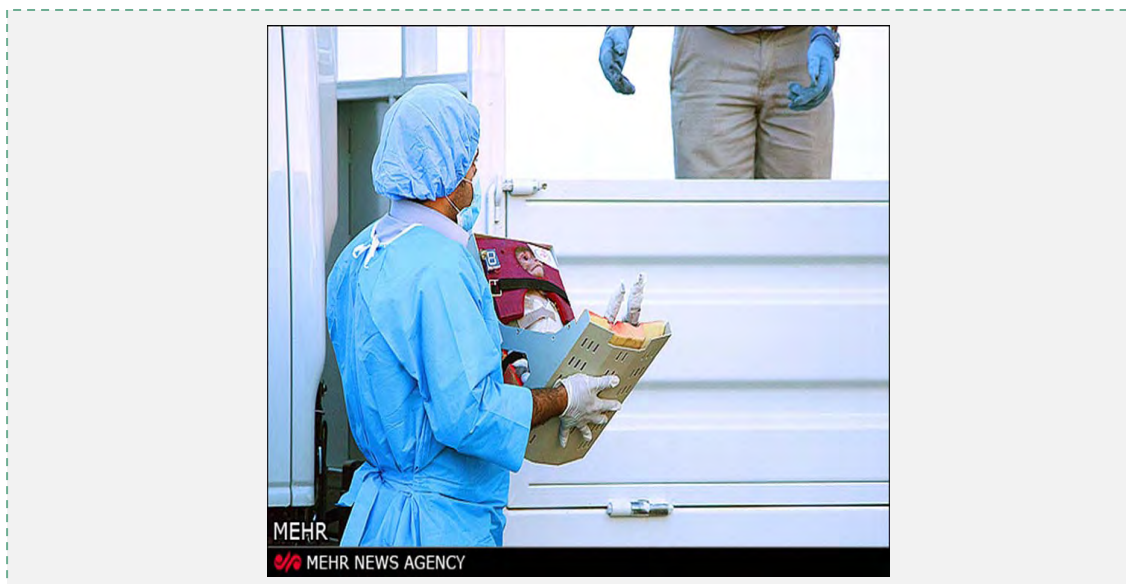
הספקות, שהתפרסמו במערב בנוגע למהימנות הדיווח אודות השיגור, עוררו עניין גם באיראן. בראשית השבוע מתח האתר עצמי-איראני ביקורת בנוגע להתנהלות ראשי סוכנות החלל האיראנית בפרשה ודרש מהם לפרסם הוכחות, שיאוששו את טענתם בנוגע לשיגור הקוף לחלל ולהחזרתו בשלום. חשיפתו ביום שבת (2 פברואר 2013) של מטוס הקרב החדש קאהר-313 הכולל, לטענת האיראנים, יכולות טכנולוגיות מתקדמות ביותר והספקות שהתעוררו במערב גם בנוגע להישג זה מעוררות, אף הן, עניין רב ברשת. גם פרסום זה עורר ביטויי גאווה מצד חלק מהגולשים לצד ביקורת סביב הצדקתו הכלכלית של הפרויקט.

הודעת סוכנות החלל האיראנית אודות שיגורו של קוף ראשון לחלל עוררה בימים האחרונים עניין רב בתקשורת האיראנית וברשתות החברתיות. לצד ביטויי גאווה לנוכח ההישג המדעי נמתחה גם ביקורת על עלותו הכספית האדירה של השיגור בתנאי המשבר הכלכלי הנוכחיים. שיגור הקוף לחלל עורר גם תגובות לעג, שגברו בעקבות הספקות בנוגע למהימנות הדיווח הרשמי בנושא. ספקות אלה התעוררו על רקע הבדלים בין תמונת הקוף שהתפרסמה טרם השיגור לתמונת הקוף שהתפרסמה אחריו.

כבר לאחר פרסום ההודעה הראשונית על שיגור הקוף לחלל עורר הדיווח עניין רב באמצעי התקשורת ובקרב גולשים באתרי החדשות וברשתות החברתיות. כמה גולשים הביעו את גאוותם בעקבות השיגור המוצלח לכאורה ושיבחו את המדענים האיראנים על ההישג המדעי. גולשים אחרים, לעומת זאת, הביעו הסתייגות מהשיגור לנוכח המשבר הכלכלי בפניו ניצבת איראן, ואף טענו, כי מדובר במהלך שנועד אך ורק לצרכי הסברה.

אחד הגולשים באתר החדשות "אלף" (Alef) טען, כי עדיף היה אילו הגאונות והיכולות המרשימות, שבאו לידי ביטוי בשיגור הקוף לחלל, היו באות לידי ביטוי גם בתחומי הכלכלה ומדיניות החוץ. גולש אחר הגיב על הדיווח בנוגע לכוונת איראן לשגר בעתיד אסטרונאוט ראשון לחלל ותהה, מדוע שליחת אדם לחלל חשובה יותר מהשלמת כל הפרויקטים, שהממשלה טרם השלימה ברחבי המדינה. "מהי התועלת בשליחת אדם לחלל בתנאים הנוכחיים?", תהה גולש נוסף שטען, כי השיגור נועד אך ורק לשלוח מסר למערב שאיראן מסוגלת לבצע ניסוי כזה גם בשיא הסנקציות המוטלות עליה.

הביקורת סביב עלותו הכבדה של שיגור הקוף לחלל גברה בסוף השבוע בעקבות פרסום דברי נשיא סוכנות החלל האיראנית, ד"ר חמיד פאזלי (Hamid Fazeli) לפיהם השיגור עלה בסביבות 2-3 מיליארד תומאן. "האם השיגור חשוב יותר מלחם על שולחנם של האזרחים?", תהה אחד הגולשים. גולש אחר טען, כי שליחת קוף לחלל היא דבר מבורך בתנאי שהדבר אינו מונע מהאזרחים במדינה לטפל בעניינים החשובים הניצבים בפני ארצם. גולש נוסף ציין, כי השיגור מהווה ללא כל ספק מקור לגאווה לאומית עבור כל איראני, אך תהה האם היה נכון לבצעו בשעה שאזרחי המדינה סובלים מבעיות כלכליות חמורות.

לא כל הגולשים הצטרפו לביקורת בנוגע לעלות השיגור. כמה גולשים הביעו קורת רוח וגאווה לנוכח ההישג וטענו, כי לא נכון לבחון כל הישג מדעי בקריטריונים כלכליים ולערב את מחיר הלחם בכל דבר. הממשלה צריכה אומנם לפתור את בעיות האזרחים, כתב אחד הגולשים, אך עליה גם לחשוב על הישגיה המדעיים של המדינה. הוא ציין, כי לא צריך למדוד כל דבר ביחס ללחם, והביע תקווה כי הממשלה הבאה תצליח להבטיח גם את הלחם וגם את כבודה של איראן. גולש נוסף הצטרף לעמדתו ואמר, כי אין זה נכון להשבית כל דבר על מנת להבטיח את הלחם: תעשיית הטילים, תוכנית החלל, האנרגיה הגרעינית, הקולנוע, הכדורגל, האוניברסיטאות ומרכזי הבידור.

בתגובה למצדדים בשיגור הקוף על אף עלותו הכספית הגבוהה טען אחד הגולשים, כי קידמה מדעית היא אכן חשובה, אך אין כל סיבה להוצאות כה כבדות ולניסויים הרפתקניים בשעה שהממשלה אינה

מצליחה להבטיח את צרכיהם הבסיסיים של אזרחיה. גם מדינות אחרות שהינן בעלות טכנולוגיה ברמה דומה מקדישות קודם כל תשומת לב לתנאי החיים של אזרחיהן.

שיגור הקוף המכונה אפתאב (Aftab) עורר גם תגובות סאטיריות ברשת. אחד הבלוגרים פרסם "ריאיון בלעדי" עם הקוף, שסיפר על חוויותיו מתקופת ההכשרה ומשהותו בחלל. הוא "הודה", כי נאלץ להתנדב למשימה לאחר שנחטף על-ידי כוחות מיניסטריון המודיעין, הועבר לכלא אווין בטהראן ועבר חקירות קשות בהן הואשם כי הוא ארנב. בלחץ החקירות הוא התנדב "לצאת לחלל האסלאמי ולחסל את ישראל המדכאת ואמריקה האימפריאליסטית" ובתנאי שיכירו בו כ"אסטרונאוט חבר בסיג".

חלק גדול מהכשרתו הוקדש, לדבריו, לתפילות ולצום לחיזוק הנפש. במהלך שהייתו בחלל הוא לא יכול היה לזוז מכיוון שהיה קשור לכיסא ולכן עסק בעיקר בתפילות. כמו כן הקריאו לו במהלך שהייתו בחלל נאומים של איש הדת הרדיקלי, מחמד-תקי מצבאח-יזדי (Mohammad Taqi Mesbah Yazdi), ושל מזכיר מועצת שומרי החוקה, אחמד ג'נתי (Ahmad Jannati). גם דרשותיו של דרשן תפילות יום השישי בטהראן, איתאללה אחמד ח'אתמי, השפיעו עליו רבות. הוא הוסיף, כי בשלב מסוים הוא היסס האם הוא רשאי על-פי ההלכה המוסלמית לבצע את המטלות הדתיות במהלך שהיה בחלל ונקלע כתוצאה מכך למשבר רוחני. על מנת לחזק את רוחו יצרה עימו תחנת הקרקע צ'ט מצולם בשידור חי במהלכו הקריאו לו קטעים מדרשותיהם של שני אנשי הדת השמרנים הבכירים, איתאללה צאפי גלפאיגאני (Ayatollah Safi Golpaygani) ואיתאללה נאצר מכארם שיראזי (Ayatollah Nasser Makarem Shirazi) והדבר עורר בלבו מחדש את "אור האמונה".

בתשובה לשאלה בנוגע לתוכניותיו לעתיד השיב הקוף, כי בעתיד מתוכננת שליחת מוסלמים לחלל ומשם לגן עדן ולאחר מכן גילוי כוכב שיש בו תנאים המאפשרים תפילה בציבור. בסיום ה"ריאיון" ביקש הקוף לשתף את הקוראים במספר סיסמאות [פרפרזה סאטירית לסיסמאות מוכרות מתקופת מלחמת איראן-עיראק]: "הדרך לירושלים עוברת במאדים", "מלחמה, מלחמה עד כיבוש השמש בחלל", "טיל, טיל עד לניצחון", "אלוהים, אלוהים, תשמור על [אחמד] ג'נתי עד לגלקסיה הבאה" (http://kerdarnik.blogspot.jp/2013/02/blog-post_5091.html).

גם היומון קאנון (Qanun) פרסם "ריאיון" עם הקוף שחזר מן החלל. בריאיון, שהתפרסם לאחר מכן גם באתר פרארו (Fararu), טען הקוף, כי נאלץ לצאת לחלל בשל מצוקתו הכלכלית. אף על-פי שהוא עובד כבר עשר שנים הוא עדיין אינו מבוטח ואף לא קיבל משכורת מזה שישה חודשים. בשל עליית המחירים הוא לא הצליח לרכוש בננות עבור משפחתו. בעבר הוא נהג לקנות בננות לאשתו וזו ייצרה מהן חלב בננות עבור ילדיהם, אך הדבר כבר אינו אפשרי. גם בקרקס כבר לא ניתן, לדבריו, לעבוד מכיוון שהמשבר הכלכלי אינו מאפשר לאזרחים להוציא כספים על בילוי בקרקס. הוא נאלץ, לפיכך, לצאת למשימה בחלל.

בתשובה לשאלה האם היה מוכן לצאת לשיגור נוסף לחלל השיב הקוף בשלילה. על רקע מעצרו בשבוע שעבר של כמה עיתונאים המזוהים עם הזרם הרפורמיסטי על-ידי השלטונות הציע הקוף לשגר בפעם הבאה עיתונאים במקום קופים ובתנאי שיוודאו שבשונה ממנו – הם אינם שבים בחזרה (פרארו, 31 ינואר 2013).

פרסום הספקות בנוגע למהימנות הדיווח אודות שיגור הקוף לחלל עורר כצפוי תגובות לעג בקרב הגולשים באתרי החדשות וברשתות החברתיות. גם האתר עצר-י איראן (Asr-e Iran) מתח ביקורת בנוגע להתנהלות ראשי סוכנות החלל האיראנית בפרשה ודרש מהם לפרסם הוכחות, שיאוששו את טענתם בנוגע לשיגור הקוף לחלל ולהחזרתו בשלום.

האתר ציין, כי עצם העובדה, שאיראן הגיעה לרמה מדעית וטכנולוגית המאפשרת לה הישגים בתחום החלל, מהווה מקור לגאווה עבור כלל האיראנים. גם אם הניסוי האחרון הסתיים בכישלון, אין בכך שום פגם, כיוון שתקלות וטעויות בניסויים הקשורים לתעשיית החלל הן עניין שגרתי ומקובל גם במדינות כדוגמת ארצות-הברית, רוסיה וסין. כניסתה של איראן לתחום החלל חשובה מכל תבוסה או ניצחון בניסוי כזה או אחר.

עצר-י איראן מתח, עם זאת, ביקורת בנוגע להתנהלות סוכנות החלל בעקבות הדיווחים במערב סביב ההבדלים בין תמונות הקוף טרם השיגור ואחריו, שאילצו בכיר בסוכנות לטעון (3 פברואר 2013),

שחלק מהצילומים שהתפרסמו בתקשורת המערבית לקוחים מתמונות ארכיון וקשורים להיערכות לשיגור במסגרת הפרויקט, שבמהלכה נעשה שימוש במספר קופים שונים.

האתר טען, כי סרטון השיגור, שהתפרסם באתר הרשמי של סוכנות החלל האיראנית, לא זו בלבד שלא הצליח לשים קץ לשמועות אלא אף הגביר את הספקות בעניין, מכיוון שגם בו ניכרים הבדלים בתמונות הקוף לפני השיגור ואחריו. השמועות בנושא יוצרות ספקות בנוגע להתקדמותה הטכנולוגית של איראן בתחום החלל ועל ראשי הסוכנות לפרסם, לפיכך, עדויות מצולמות ולהודות בכנות בטעויות שנעשו במהלך עבודתם. עליהם לדעת, שהשגת טכנולוגיית חלל על-ידי איראן היא בעלת ערך רב הרבה יותר מעניינים שוליים כאלה ואחרים (עצרי-איראן, 3 פברואר 2013).

חשיפתו ביום שבת (2 פברואר 2013) של מטוס הקרב החדש קאהר-313 הכולל, לטענת האיראנים, יכולות טכנולוגיות מתקדמות ביותר, והספקות שהתעוררו במערב גם בנוגע להישג זה מעוררות, אף הן, עניין רב ברשת. גם פרסום זה עורר ביטויי גאווה מצד חלק מהגולשים באתרי החדשות לצד תגובות ביקורת ולעג. אחד הגולשים ב"אלף" טען, כי עדיף היה לרסן את האינפלציה במקום לבנות מטוס קרב מתקדם. בלוגר איראני גולה הגיב על חשיפת מטוס הקרב בפרסום דיווח לפיו בעקבות הניסוי המוצלח מאוד של שיגור קוף לחלל והחזרתו ולאחר הצגת מטוס הקרב קאהר-313, מחפשת הרפובליקה האסלאמית "קוף חמור" שיוכל להטיס את מטוס הקרב החדש (<http://tweater.blogspot.ca/2013/02/blog-post.html>).